

Mariusz Grabowski, Lidia Pawelec

Ostatnie spojrzenie na szkołę minionego stulecia – L. Pawelec "Szkolnictwo podstawowe w województwie tarnobrzeskim w latach 1975–1998"

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 2-3,
104-106

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

mgr Mariusz Grabowski
Centrum Rehabilitacyjno-Opiekuńcze w Łodzi

**OSTATNIE SPOJRZENIE NA SZKOŁĘ MINIONEGO STULECIA
– L. PAWELEC „SZKOLNICTWO PODSTAWOWE
W WOJEWÓDZTWIE TARNOBRZESKIM
W LATACH 1975–1998”**

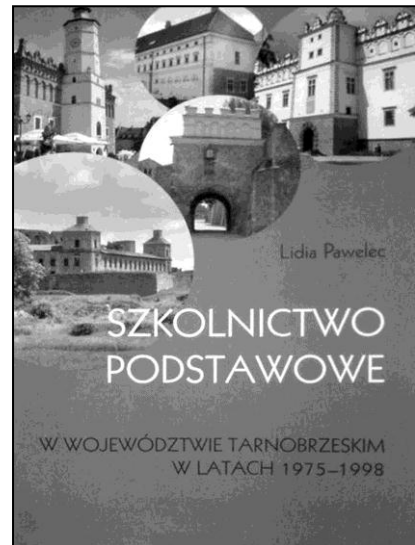
**WYDAWNICTWO UNIwersYTETU HUMANISTYCZNO-
-PRZYRODNICZEGO JANA**

KOCHANOWSKIEGO, KIELCE 2008

O szkole powiedziano i napisano już wiele. Do tego zagadnienia często w swoich artykułach i książkach odwoływali się między innymi: M. Z. Babiarczyk, Cz. Banach, D. Elsner, J. Karbowniczek, W. Kojas, Cz. Kupisiewicz, P. Mazur, B. Muchacka, W. Okoń i B. Potyrała. Autorzy w swoich materiałach w szczególności podkreślali istotę szkoły w rozwoju i wychowaniu najmłodszego pokolenia, ale także w pewnym stopniu nawiązywali do kształtowania relacji partnerskich pomiędzy uczniami – rodzicami.

W ostatnim dziesięcioleciu aspekt szkolnictwa był poruszany na różnych konferencjach i sympozjach naukowych. Między innymi w Łodzi, Zielonej Górze i Warszawie. Prelegenci w swoich wystąpieniach głównie odnosili się do istoty kształcenia najmłodszych. Jednak w większości zaprezentowanych expose podkreślali, że zadaniem szkoły – jako instytucji – jest nie tylko dążenie do przekazywania wiadomości i rozwijania umiejętności u uczniów (czyli wszechstronnego rozwoju), ale w szczególności ich wychowania pod względem patriotycznym i moralnym.

W literaturze pedagogicznej istnieją opracowania omawiające zagadnienia oświaty w Polsce w interesującym nas okresie¹. W ostatnim dziesięcioleciu dokonała się również reforma tego systemu. Od tego przełomowego momentu minęła już dekada. W swoich założeniach oświata dążyła nie tylko do zmiany polskiej szkoły w ujęciu metodycznym, ale przede wszystkim strukturalnym i programowym. Warto sobie w tym miejscu zadać pytanie: Czy na progu XXI wieku zakończyła się ona sukcesem, a może raczej fiaskiem? Na to pytanie warto

¹ L. Pawelec, *Szkolnictwo podstawowe w województwie tarnobrzesckim w latach 1975–1998*, Kielce 2008, s. 11.

odpowiedzieć sobie indywidualnie. Wynika to z tego, że każdy pedagog będzie miał odmienne zdanie na ten temat.

Kilka miesięcy temu na rynku wydawniczym pojawiło się dużo nowych publikacji prezentujących dawny i obecny obraz szkoły. Po długiej i wnikliwej analizie wyłoniłem jedno, które polecam uwadze.

Jest to książka autorstwa L. Pawelec „Szkolnictwo podstawowe w województwie tarnobrzeskim w latach 1975–1998” przedstawiająca zagadnienia w aspekcie teoretycznym i empirycznym. Opracowanie L. Pawelec jest dość obszerne – składa się z dziewięciu rozdziałów. Głównie odnoszą się one do:

1. Ogólnej charakterystyki regionu tarnobrzeskiego z uwzględnieniem jego położenia i struktury geograficznej. W nurcie tych rozważań odniesiono się także do wydarzeń historycznych i rozwoju przemysłowego na terenie tego obszaru.
2. Tarnobrzeskiego szkolnictwa podstawowego w nowych warunkach administracyjnych. W rozdziale tym zaprezentowano między innymi sieć szkolną i zmiany w jej kształcie, a także zwrócono uwagę na realizację obowiązku szkolnego.
3. Przeobrażeń strukturalno-organizacyjnych szkolnictwa podstawowego. Autorka odniosła się nie tylko do zasadniczych projektów zmian w szkolnictwie, ale także dokonała rzetelnego podsumowania problemu funkcjonowania szkolnictwa powszechnego w zmienionym układzie oraz wskazała na istotę realizowania obowiązku szkolnego w szkołach specjalnych.
4. Szkolnictwa podstawowego w dobie przemian ustrojowych (1989–1998) – L. Pawelec wskazała przede wszystkim na założenia przygotowanej reformy oraz ich przebieg. W toku rozważań odniesiono się również do zagadnień programowych, wyników nauczania i funkcjonowania szkolnictwa w strukturach samorządowych.
5. Dyrektorów szkół, nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi (w aspekcie swoich rozważań autorka zawarła nowe dość istotne informacje odnoszące się do powoływania dyrektorów szkół, kwalifikacji nauczycielskich oraz w kontekście doskonalenia kadry nauczycielskiej).
6. Uczniów i absolwentów – L. Pawelec szczegółowo zobrazowała nie tylko stan liczby uczniów, oddziałów, klas szkół wiejskich i miejskich, ale także zaprezentowała kierunki dalszego kształcenia absolwentów szkół podstawowych na terenie regionu tarnobrzeskiego.
7. Działalności dydaktyczno-wychowawczej szkół podstawowych (w nurcie tych rozważań przede wszystkim omówiona została praca kół zainteresowań i organizacji uczniowskich).
8. Warunków materialno-lokalowych szkół podstawowych – autorka w sposób jasny oceniła stan techniczny placówek oświatowych i ich wyposażenia (czyli sal lekcyjnych, pomieszczeń bibliotecznych, pomocy dydaktycznych).

9. Współpracy tamtejszych szkół ze środowiskiem (zobrazowane zostały nie tylko formy działalności szkół na rzecz środowiska, ale również wskazano na udział lokalnej społeczności w życiu szkolnym).

Dotychczas jest to jedyna publikacja, która w sposób zwarty przedstawiła szkolnictwo podstawowe w regionie tarnobrzeskim na przełomie lat 1975–1998. Miejmy nadzieję, że w przyszłości opracowanie stanie się dla innych naukowców wyznacznikiem w dalszych poszukiwaniach teoretyczno-empirycznych zgłębiających przytoczoną problematykę.

Reasumując należy podkreślić, że prezentowana publikacja ukazuje nie tylko zróżnicowany obraz szkoły w okresie transformacji ustrojowej, ale także skłania czytelników do refleksji na temat zaproponowanych zmian w obszarze systemu oświaty. Należy nadmienić, że prezentowaną publikację czyta się bardzo płynnie, co jest zasługą bogatego języka, dużej dbałości o poprawność i jasność wyrażanych myśli.

Publikacja „Szkolnictwo podstawowe w województwie tarnobrzeskim w latach 1975–1998” autorstwa L. Pawelec w szczególności adresowana jest do studentów i nauczycieli. Jest ona także bogatym źródłem wiedzy dla wszystkich zajmujących się kwestią oświaty.

Mariusz Grabowski

Agata Arkabus

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna RODN „WOM” w Częstochowie

ZABAWA DROGĄ DO SAMOROZWOJU DZIECKA

**ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE SPORZĄDZONE
W OPARCIU PUBLICZNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ RODN
„WOM” W CZĘSTOCHOWIE I JEJ FILII**

Książki

1. *160 pomysłów na nauczanie zintegrowane relaksujących, rozwijających fantazję, zainteresowania i zdolności uczniów w klasach I–III* / Jadwiga Stasica. – Wyd. 2. – Kraków : Oficyna Wydaw. Impuls, 2003
2. *365 [trzysta sześćdziesiąt pięć] dni twórczej zabawy : dla dzieci dwuletnich i starszych* / Sheila Ellison, Judith Gray ; tl. Piotr Szymor. – Warszawa : Wydaw. W.A.B., cop. 2003